

Innspill til Stortingsmelding om langsiktig verdiskaping fra norske energiresurser

Aker Carbon Capture takker for muligheten til å gi innspill til stortingsmeldingen om langsiktig verdiskaping fra norske energiresurser. Dette innspillet gjengir de synspunkter Aker Carbon Capture mener bør reflekteres i arbeidet med Stortingsmeldingen 10.12.2020. Våre synspunkter er forankret i den rollen karbonfangst og lagring kan, vil og bør ha for å sikre langsiktig verdiskaping fra norske energiresurser.

Utvikling av en fullverdig verdikjede for karbonfangst, transport og lagring (Langskip) er nøkkelen til å låse opp markedet for karbonfangst og sikre en storskalaeffekt av karbonfangst og lagring i et klimaperspektiv. Dersom stortinget godkjenner Langskip i desember, så er en viktig milepæl nådd.

Det er likevel flere aspekter som må adresseres for å lykkes med en implementering av karbonfangst som en bærekraftig klimaløsning.

Kostnadene for karbonfangst og lagring må ned til et nivå som gjør at industriaktører med utslipp kan ta investeringsbeslutninger på sikt uten å være avhengige av offentlige tilskudd eller subsidier. Vi har følgende forslag til tiltak for å redusere kostnadene og legge til rette for økt omstillingstakt og implementering av karbonfangstteknologi:

1. Vi jobber kontinuerlig med å redusere kostnadene på karbonfangst. Dette gjør vi gjennom strukturert innsats for å standardisere og industrialisere vår teknologi. Et sentralt element for å redusere kostnadene vil være læring fra referanseprosjekter som Norcem og andre fremtidige leveranser. I tillegg vil vi utvikle og benytte digitale løsninger for å effektivisere vår leveransemodell og utvikle ny teknologi. Alle disse tiltakene gjør vi i samarbeid med både industripartnere, norske universiteter og forskningsinstitusjoner. Det er viktig at man har gode ordninger i virkemiddelapparatet slik at man lykkes med å standardisere og industrialisere innovativ teknologi og dermed reduserer kostnadene.
2. I en overgangsfase må det etableres støtteordninger som gjør det attraktivt også for mindre aktører med moderate utslipp å satse på miljøteknologi. Et eksempel her er avfallsforbrenningsanlegg med utslipp i størrelsesorden 100 – 200 000 tonn CO₂ per år. Det er sannsynlig at effekten av å installere flere moderate fangstanlegg i Norge og Europa de neste 5-10 årene, fremfor få store, vil akselerere kostnadsreduksjonene.
3. Anerkjenn bruk av CO₂ (CCU) – for til eksempel syntetisk drivstoff – kombinert med fornybar energi som et virkemiddel til å skape markedsverdi av CO₂, slik at industriaktører har et insentiv til å utvikle og akselerere implementeringen av teknologiske løsninger som kan bidra til å redusere karbonfotavtrykket på lang sikt.

Støtteordningene i Norge og Europa må legge til rette for skalering av karbonfangst ved å sikre at aktører, som er villige til å investere, har forutsigbare økonomiske betingelser også etter at investeringen er gjort. Vi mener at det er mulig å etablere økonomisk robuste karbonfangstprosjekter uten statsstøtte og subsidier innen 2030 dersom rammebetingelsene er riktige. IEA har indikert at man må etablere en karbonpris på 75-100USD/tonnCO₂ innen 2030, og 125-145USD/tonnCO₂ innen 2040 for å nå målene i Parisavtalen. Vi mener at en karbonpris på 100USD/tonn CO₂ innen 2030 vil være nødvendig for å realisere karbonfangstprosjekter uten statsstøtte, og at Norge bør lede an med å få dette på plass.

I overgangsperioden frem mot 2030 må man opprettholde og styrke det allerede gode virkemiddelapparatet i Norge. Men for å sikre en økonomisk bærekraftig, grønn omstilling for norsk industri, må man etablere insentiver som bidrar til forutsigbarhet i hele overgangsperioden. Her kan man bruke skattesystemet, og gi fordeler til aktører som investerer i karbonreduserende tiltak. For eksempel innføre en skattereduksjon på 1000kr per tonn CO₂ fanget og lagret. Dette vil bidra til at det utvikles og investeres i gode industrielle prosjekter og ny teknologi som vil bidra til å redusere karbonfotavtrykket hjemme. I tillegg vil man øke konkurransekraften, sikre fremtidige arbeidsplasser og gi økt verdiskaping til norsk leverandørindustri.

Internasjonalt samarbeid er essensielt for å sikre en virkningsfull skalering av karbonfangst. Det er ikke nok at Norge alene etablerer et godt rammeverk. Det er viktig å sikre at andre land og regioner beveger seg i samme retning med samme hastighet. Norge kan samarbeide med land for å tilpasse insentiver og støtteordninger på tvers av landegrensener og dermed sikre at karbonfangst har like betingelser. Herunder er det særlig viktig at Norge jobber tett med EU og sørger for at taksonomien rundt grønn omstilling ikke blir ødeleggende for karbonfangst som et virkemiddel for å nå klimamålene. Helt konkret må man i en overgangsperiode frem mot 2030:

- sørge for at taksonomien ikke bremser eller forhindrer aktører som ønsker å demonstrere storskala karbonfangst selv om de ikke tar hele utslippet med en gang (Norcem er et konkret eksempel på dette), og i tillegg sikre at investeringer i karbonfangst godskrives
- utvikle en taksonomi som bidrar til at blått hydrogen blir anerkjent som et lavutslippstiltak, både for ettermontering av karbonfangst på eksisterende anlegg og nye installasjoner
- utvikle en taksonomi som belønner aktører som muliggjør negative utslipp i form av bioenergi med karbonfangst eller andre løsninger.

Vi trenger bilaterale samarbeidsavtaler med land og regioner som anser karbonfangst som et strategisk virkemiddel for å nå sine klimamål. Hensikten med avtalene må være å sikre kompetanseoverføring innen karbonfangst og lagring fra Norge slik at vi kan i) ytterligere øke implementeringstakten, og ii) legge til rette for eksport av norsk teknologi. Eksempler her er land i Skandinavia med avfalls-, og bioenergianlegg som er fremoverlente i sin satsing på utslippsreduksjon og negative utslipp, og Storbritannia som legger opp til en satsing på karbonfangst fra gasskraftverk og hydrogenproduksjon.

I Aker Carbon Capture mener vi at karbonfangst, bruk og lagring står sentralt når Norge og Europa skal iverksette og skalere lavutslippsløsninger. Det er nøkkelen til å realisere lavutslipps energiproduksjon fra avfallsforbrenning og gasskraft og lavutslipps energibærere som blått hydrogen og syntetiske drivstoff. Derfor er tiltak for å skalere og øke takten på implementeringen av karbonfangst, som beskrevet over, essensielt.

Vi takker igjen for muligheten til å gi innspill, og står til disposisjon for videre innspill på tvers av temaene vi har berørt over. Vi viser også til øvrige innspill fra Aker-gruppen.
